

tat, a la de possibilitar l'existència d'un espai de repòs i contemplació a l'aire lliure i uns serveis de bar i uns d'adquisició de records i reproduccions del pintor. A la Torre Galatea, calia propiciar tots els serveis que podia preveure's per a la fundació, des de la Sala de Junes a despatxos d'estudi i treballs, a un magatzem adequat amb totes les mesures de seguretat per instal·lar-hi el dipòsit de tota l'obra, apunts, escrits, cartes, retalls de premsa i revistes, etc., i la biblioteca, indispensable per a l'estudi de l'obra daliniana. A més, el taller de restauració, el laboratori fotogràfic, annexos de desinfectació, d'emmarcat i classificació, etc. Salvador Dalí desitjava portar a la Torre Galatea tots els seus arxius i tota l'obra que s'havia anat recuperant dels diversos llocs on havia viscut o a on en tenia en dipòsit—Nova York, Ginebra, Montecarlo, París, etc.—. Per tant, es va iniciar l'adequació de la 2a. planta de la Torre Galatea, amb la instal·lació d'un muntacàrregues de gran capacitat, que fes possible, fins i tot en el futur, de mantenir obres de mides grans en el magatzem en previsió d'exposicions de primera magnitud.

El primer trimestre del 1987, el President Pujol va inaugurar la 1a. fase de les obres i van iniciar-se les tasques de restauració de pintures i dibuixos, amb la col·laboració plena d'una professional especialitzada, la Srta. Georgina Berini. Aprovats un 2n. i 3r. Pressupostos Extraordinaris s'anà acomplint el projecte, malgrat les dificultats que envolten qualsevol obra de reforma d'un edifici antic, on calia respectar des del repòs de Salvador Dalí a l'afluència del públic visitant.

A l'inici de la primavera del 1988, quedaren enllestides les noves sales de la Torre Galatea i la lògia i el jardí que la separa i uneix amb el Teatre-Museu. També el pas inferior que permet la recollida i entrega dels objectes dels visitants que no poden autoritzar-se d'entrar, a través de la visita a les diverses sales, i la definitiva coronació de la decoració daliniana d'esferes i ous de la part superior de la Torre.

Durant tota la resta del 1988, s'ha procedit a la instal·lació de totes les peces pictòriques i dibuixos, croquis i arxiu del Mestre, que ell mateix havia ordenat, amb l'ajuda del personal tècnic de la Fundació.

La intervenció de Salvador Dalí en el conjunt d'aquests treballs ha estat constant al llarg dels quatre anys i escaig de la seva estada al costat del seu Teatre-Museu. Si no d'una manera directa —és a dir, tal com havia intervingut en l'execució de bona part de la instal·lació i de-

coració de les sales ja obertes al públic visitant— tot donant instruccions precises, escollint colors, provant les suggerències dels arquitectes i dels patrons i membres de la Comissió Artística, Antoni Pichot i Evarist Vallès, i intervenint en els petits detalls i solucions, que com sempre li presentava l'aparellador P. Aldámiz, que des del principi havia col·laborat en qualsevol realització del Mestre en aquell casal.

Amb mà tremolosa, Salvador Dalí havia dibuixat idees amb les solucions insòlites amb què sempre sorprenia. Se li mostraven fotografies del que s'anava fent a l'exterior, perquè no volia sortir de les parets de la que era, ara, la seva casa, i ell anava afinant i modificant, suggerint, impulsant i animant a la realització del seu somni. Malauradament la situació definitiva de les obres que s'havien de situar a les parets de les noves sales habilitades quedaren sense resoldre, malgrat que, darrerament, havia volgut materialitzar damunt d'una taula que s'havia fet expressament, per tal de facilitar-li que damunt del paper fes palesa l'expressió gràfica del seu desig.

Quan amb la mort ben a prop, Salvador Dalí expressà al batlle de la Ciutat de Figueres el desig de ser sepultat al bell mig de la cúpula del Teatre-Museu, varen realitzar-se urgentment les obres necessàries, sense que aquestes modifiquessin el projecte general. La tomba quedà lateralment situada a la sala que a nivell de sota l'antiga escena del Teatre ja s'havia previst. Així, en resulta una cripta que, convidant al recolliment, relliga una presència volguda, que es continua amb l'obra que perdura i que admiren tants i tants.

És ben clar que el Teatre-Museu és molt més que un museu, és a dir, un lloc on s'exposa l'obra arreglada d'uns artistes, degudament classificada, amb totes les condicions de seguretat que n'assegurin la permanència.

El Mestre en va fer tota una altra cosa: una creació viva, suggerent, que impulsés i provoqués els visitants a una lectura personal, sempre canviant i apassionada. Aquesta creació fa que cada peça, cada pintura, cada objecte ocupi un lloc —el que Salvador Dalí determinà— que no pot alterar-se. I ell mateix havia concretat que les obres que s'exposaven allí, sense ser propietat de la Ciutat de Figueres o de la Fundació, havien de romandre en el lloc assenyalat.

Ara, amb les obres d'adequació de la Torre Galatea i les de la nova circulació del Teatre-Museu gairebé llestes, sols manca d'acomplir la col·locació de les peces que podran contemplar-se en les noves sales acabades.

La Fundació ampliarà la tasca que li correspon d'acord amb els estatuts fundacionals, obrint una nova etapa en la qual la investigació sobre Dalí i el seu art, la promoció de l'estudi sobre l'artista i els contactes amb altres institucions d'arreu del món, es preveuen fonamentals.

Al Patronat de la Fundació i amb la presència activa de les Institucions que hi estan representades, és a dir, dels Ajuntaments de Figueres i Cadaqués, la Generalitat de Catalunya i l'Estat Espanyol, una vegada desaparegut el President i Fundador, els cal, amb la resta de Patrons, endegar una nova etapa. El marc on desenvolupar activitats està a punt per a contemplació de l'obra daliniana, tant pels experts i especialistes com pels escolars i públic en general.

Els darrers anys de la vida de Salvador Dalí són una mostra evident i clarificadora de la seva voluntat.

El seu Teatre-Museu; la seva casa a Torre Galatea. Les seves restes allí mateix reposen.

Ell continua entre la seva obra, sigui de qui sigui, de la seva Ciutat de Figueres, de la Fundació o del mateix Estat. Qui pot atrevir-se a separar tot el que amb una voluntat persistent s'ha anat aplegant al seu voltant?

Si pot entreveure's algun enigma o alguna sortida sorprenent lligada a una visió paranoica o surrealista, hi ha el fet clar que al llarg d'una meditació silenciosa i lúcida alhora de tot un lustre, Salvador Dalí, a part de documents notariais o darreres voluntats signades amb anterioritat a aquestes llargues anyades de soledat o d'afinament, ha demostrat l'estima a les seves arrels d'empordanès, de figuerenc i de català, quan afirma amb fets incontestables, una sola cosa:

que Figueres sigui "la Meca cultural i museística d'Espanya i del Món" de la seva obra.

Uns anys de dedicació per fer possible aquesta gran obra m'han permès de conèixer millor l'artista, aportant-me personalment la satisfacció d'un deure acomplert, però, sobretot, una consideració i estima per part del Mestre, que he intentat correspondre amb tota la capacitat dels meus coneixements d'arquitectura i de vocació de servei a l'art català, que és universal per gràcia d'uns homes com Salvador Dalí.

JORDI BONET i ARMENGOL

Dr. Arquitecte

Aparellador

Acadèmic de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi.

Ex. director General del Patrimoni.

Autor de la Rehabilitació de la Sagrada Família.